

Handledning med Betty Joseph

Synnöve Wallin¹ och Ylva Sabelström²

I slutet på 90-talet hörde vi ett så inspirerande och förhoppningsfullt föredrag av Betty Joseph på en Kleinkonferens i London³. Vi var kanske inte så unga i ålder, men mycket oerfarna psykoanalytiker och till vår förvåning blev vi trots detta mottagna som handledander hos henne. Denna handledning kom att vara i drygt 10 år. Ja, egentligen fram till dagen då hon slutade arbeta 93 år gammal. Vi förstod senare att utifrån Betty Josephs egna erfarenheter, tyckte hon det var intressant att följa nybörjare, och hon hade stor förtröstan i patienters förmåga till utveckling, liksom i oerfarna psykoanalytikens. Vi kom att åka till London 3-4 gånger per år för att träffa denna mycket speciella kvinna med hennes blixtrande intellekt. Det var och har förblivit en säregen och berikande erfarenhet. Betty Joseph hade en så direkt och intuitiv förmåga att förstå både våra patienter och oss på ett för oss helt nytt och fördjupat sätt.

Sannolikheten är stor att vi kommer att presentera ett idealiserat porträtt av Betty Joseph. Vi tyckte så mycket om henne och vi fick enorm hjälp och bestående förtröstan, vad det gällde patienters och vår egen professionella och privata utveckling.

Vi inleder med en kort historisk bakgrund och därefter bjuder vi in till några handledningssessioner hos Betty Joseph. Vi kan inte annat än be er

1. Synnöve Wallin, leg. psykolog, utbildningsanalytiker, medlem i Svenska psykoanalytiska föreningen, synnove@wallin.se
2. Ylva Sabelström, leg.läkare, utbildningsanalytiker i Svenska Psykoanalytiska Föreningen, ylva.sabelstrom@gmail.com
3. I samband med Betty Josephs död hölls detta föredrag i Svenska Psykoanalytiska Föreningen oktober 2013. Vi visade då också filmen "Encounters through generations" som finns att hitta på Melanie Klein Trust hemsida. Föredraget har även presenterats vid en klinisk konferens i Sofia, Bulgarien maj 2017. Översättningen från engelska i citaten har gjorts av oss.

Vi benämner oss A och B i återgivandet av handledning på kliniska fall.

komma ihåg att vi var nybörjare. Nybörjare både som precis färdiga psykoanalytiker, men också i det kleinianska arbetssättet.

Bakgrund

Betty Joseph föddes 1917 i Birmingham. Föräldrarna var av spansk-judisk härkomst. Som socialsekreterare kom Joseph i kontakt med de kleinianska teorierna. Hon påbörjade sin första psykoanalys hos Michael Balint och följde efter ett par år med till London, dit han flyttade. Hon påbörjade där de psykoanalytiska seminarierna och blev både barn- och vuxenpsykoanalytiker. Senare gick hon i psykoanalys hos Paula Heimann, som då samarbetade intensivt med Melanie Klein. Snart därefter kom Joseph att arbeta i en grupp nära Melanie Klein. I den gruppen kan särskilt nämnas Wilfred Bion, Herbert Rosenfeld och Hanna Segal. Betty Joseph brukade tala om dessa tre som "born psychoanalysts". Enligt Joseph hade de tre en omedelbar förståelse av patientens omedvetna till skillnad från henne själv. Men efter hennes död kunde man läsa att nekrologerna från de stora brittiska dagstidningarna hyllade Betty Joseph som en av de mest inflytelserika och dynamiska psykoanalytikerna av sin generation. Hon hade föreläst och handlett över hela världen. Bara något år innan hon dog var Betty Joseph i San Francisco och arbetade med sina mångåriga handledningsgrupper.

Betty Joseph var en arbetande medlem i Brittiska Föreningen i 60 år. Under 46 av dessa ledde hon en handledningsgrupp som senare kom att bli en fast arbetsgrupp utan särskild handledare. Medlemmarna träffades under alla år varannan torsdag hemma hos Betty Joseph. Andra mycket välkända psykoanalytiker var Ron Britton, John Steiner och Michael Feldman.

Betty Joseph fördjupade och utvecklade många av Kleins teorier och tankar. Joseph hade en särskild teknik för att följa analysanden mycket nära i "moment to moment", i varje ögonblick.

Vi kommer inte att ge någon mer omfattande introduktion till Josephs teorier. För den intresserade finns det en utmärkt beskrivning av både hennes teorier och psykoanalytiska utveckling av Michael Feldman och Elisabeth Bott Spillius i "Psychic Equilibrium and Psychic Change" (Feldman & Spillius, 1989).

Det första mötet

Betty Joseph bodde i norra London på Clifton Hill, en stillsam gata med vac-

kert renoverade Victorianska hus. Trädgårdarna som vette mot gatan var fulla av blommande magnolior och kamelior i flera färger. I London sätts ovala blå och vita emaljskyltar upp där prominenta personer haft sin bostad. Betty Joseph var mycket stolt över att hon lyckats få till stånd en sådan skylt på samma gata med texten "Melanie Klein lived here, Pioneer of Child Analysis". Vi kände oss som om vi stod på historisk mark. Josephs egen trädgård var slående vacker med mängder av rosor och ett stort blommande mimosa träd. När vi på darriga ben tryckte på dörrklockan öppnade en liten tunn dam med pigga ekorrhögon. Vi hade också hört att hon kunde vara både kärv och mycket rak på sak. Emellertid var det värme och vänligt småprat som mötte oss och vi inbjöds till hennes vardagsrum med stora fönster som vätte mot trädgården. En bricka med kaffe och enorma chokladkakor var framdukad. Betty Joseph frågade oss om resan, om vi hittat ett trevligt hotell och fick vi god frukost? Hon förhörde sig också om vårt familjeliv och om vi fått biljetter till någon Londonteater? Hon tipsade oss om sevärd utställningar. Tydligt visade Betty Joseph att hon var intresserad av oss även privat. Hon var känd för sin unika förmåga att rikta sitt varma, intensiva intresse mot människor och nu också mot oss. Inte minst när hon senare visade sig komma ihåg detaljer om våra liv och fråga efter dem vid nästa besök.

Den första handledningssessionen

A: Jag presenterade min första patient genom att läsa upp två i detalj skrivna timmar, och jag menar verkligen i detalj såsom vi förstått att Betty Joseph ville ha materialet. Patienten var en ung kvinna med oklar sexualitet. Jag skall inte återge timmen, utan bara Josephs kommentarer vid detta vårt första möte.

Hennes första kommentar var "hur tunt patientens vuxna ego verkade vara, men hon är psykotisk och falsk", och Joseph konfronterade mig direkt "du har inte skapat någon kontakt". Hon visade på hur patienten försökte kontrollera mig, hur insmickrande hon var och hur falskt detta var. "Varför säger du inte det? Patienten betraktar dig och avvaktar vad du skall säga. Antingen är hon väldigt förvirrad eller mycket falsk. Du är helt indragen i hennes hopplöshet, och ingen av er vet hur ni skall komma i kontakt med varandra. Den här kvinnan har troligen aldrig haft någon bra relation till sin mamma. Men du måste tala med henne på en mycket mer psykotisk nivå." (Med psykotisk menade då Joseph på schizo-paranoid nivå).

Josephs avslutande uppmaning var inte heller inte nådig: "Ta på allvar vad patienten säger, prata med henne om hennes farhågor att inget kommer att

hända i den här analysen. Visa henne att hon är oförmögen att tänka och om hon tar kontakt med dig är hon rädd för att bli hånad. Möt henne på hennes nivå och visa henne hur rädd hon är för att bli attackerad. Men det är inte lätt att vara på en psykotisk nivå eller att förstå en patient med tidiga och primitiva försvar. Det väcker dina egna försvar och det är svårt att härbärgera all den ångesten – din egen och patientens skräck för kaos.”

Förutom allt detta rättade Joseph min och datorprogrammets engelska och gav mig en språklektion om skillnaden mellan t.ex. couch och coach, brake och break, alltså om soffa, buss, broms och uppehåll!

B: När jag drog mitt första fall, en fyrtioårig, framgångsrik och arrogant kvinna som plågades svårt av ångest och fobier undrade Joseph vid något tillfälle vad jag kände? Jag svarade lite provande att jag blivit irriterad på henne varpå Joseph omedelbart replikerade med en glimt i ögat ”Du använder inte din motöverföring. Det är oförlåtligt! Jag får lust att slå till henne.” Joseph var ovanligt rak på sak och direkt på ett sätt som inte kändes kränkande. På något sätt visste jag ju att hon hade rätt, och det hjälpte mig för att förstå den vrede patienten bar på. Men hennes kommentarer var som det kaffet hon alltid bjöd på. När David Taylor blev intervjuad i BBC programmet *The Last Word*, en veckosändning som presenterar prominenta personer som dött under veckan, sa han ”Joseph hade Norra Londons bästa kaffe. Det var starkt och svart med vispgrädd”. Han tillade att ”han tar aldrig grädd i kaffet annars, men hon fick honom att tycka om det”.

Det var samma sak för mig, jag dricker aldrig kaffe med grädd. Men hos Betty Joseph tyckte jag om det. Hennes kommentarer var som hennes kaffe, starkt, kraftfullt och emellanåt bittert. Grädden var som hennes uppriktiga önskan att hjälpa oss att växa som analytiker. Hennes förståelse för min patient var unik. Joseph var blixtsnabb på att fånga upp om vi var för vänliga eller det hon kallade falska mot våra patienter. Då kunde hon säga ”Nej, det har du totalt missförstått och dragit fel slutsats. Jag håller inte med dig. Det där var en mycket bra tolkning men vid helt fel tidpunkt”.

När vi gick efter dryga tre mycket intensiva timmar, såg hon vänligt och nyfiskt på oss och sa uppmuntrande ”Ni vet det tar en livstid att bli psykoanalytiker”.

Vi tumlade ut på gatan och in på närmsta pub. Det var en helt elektrifierande upplevelse och vi var ganska skakade. Joseph förmedlade en sådan önskan att veta mer om oss som personer, men framför allt att förstå våra patienter som hon betraktade som svåra. Trots att vi kände oss okunniga och dumma, så gick vi därifrån hoppfulla och nyfikna på att förstå mer av det tänkande Joseph bjöd in till. Det var verkligen som Michael Feldman uttryckt

det om handledning hos Betty Joseph. "Om man bara står ut med hennes svidande kritik så finns det en oändlig mängd att lära av dessa erfarenheter".

Moment-to-moment

Ungefär så här arbetade Betty Joseph med oss i själva handledningssituationen. Först gav vi en bakgrund, en kort beskrivning av patientens situation och våra egna tankar. Om detta tenderade att bli för långt avbröt Joseph med "Låt oss hoppa in i timmen. Allt det där kommer att synas bättre i samspelet mellan er". Joseph var ointresserad av våra hänvisningar till teorier, eller om vi försökte berätta hur mycket vi läst. Vi gick igenom materialet på så sätt att den av oss som presenterade fallet läste texten från en analystimme högt för de två andra som också fått varsin utskrift av samtalen. Därpå läste Joseph från början högt mening för mening och kommenterade vad som hände eller ställde frågor.

Hon kunde säga saker som "Nej, så sa du väl inte! Åh, nu tappade du din patient", men också emellanåt "Bra, där fångade du verkligen upp hans ångest!" Att göra som Betty Joseph och tätt följa patienten minut för minut för att kunna följa skiftningarna i patientens försvar, ångest och motstånd är mycket svårt, för att inte säga näst intill omöjligt. Patienten försvarar sig och skapar olika motstånd för att kunna gå tillbaka till sin status quo, till sin jämvikt, för att på så sätt undkomma smärta och ångest. Joseph underströk de enorma kraven som ställs på analytikerns ärlighet och känslighet. Vi kan frestas att acceptera patientens bekräftelse av en tolkning och på så sätt tassa runt, istället för att visa patienten att hon inte vill rubba sin balans och därför falskt säger sig hålla med om min tolkning. Joseph upprepade ständigt att motöverföringen måste hela tiden granskas rigoröst, hur obekvämt det än kan vara. Det är mycket svårt att vara så ärligt uppmärksam, men det vi fick med oss är att på allvar försöka förstå de inre problemen patienten brottas med. Att analytikern måste låta bli att gå in i ett tyst, osant samförstånd. Joseph sa ofta "Du måste ha ett bättre grepp om din patient".

Psychic equilibrium

Ett mycket centralt tema i Josefs tänkande är "psychic equilibrium" som vi översätter till svenska som inre psykisk jämvikt. Efter att ha upptäckt att några analysander inte förändrades på djupet efter år i analys, trots att Joseph ofta hade givit både rimliga och korrekta tolkningar, började hon att särskilt

intressera sig för dessa personer som fastnat och inte förändrades. I hennes artikel "The patient who is difficult to reach" (1975) fokuserar Joseph på hur kunna nå den del av patienten som du kan tala med och få äkta kontakt med. Många av dessa patienter som särskilt intresserade Joseph var svåra och skulle blivit diagnosticerade som borderline, narcissistiska eller psykopatiska i ett annat sammanhang.

B: En av mina första patienter som jag presenterade för Betty Joseph kunde mycket väl befunnits ha alla de tre nämnda diagnoserna. Han var en mycket svår patient och när Joseph hört min beskrivning av honom lyste nyfikenheten och intresset i ögonen och hon sa "Men så intressanta svårigheter han har. Åh vad du kommer att lära dig mycket från honom! Ett så intressant material!" Det var verkligen en sådan patient som intresserade Joseph. Han önskade analys och hjälp att förändras, men var egentlig djupt ovillig och oförmögen till förändring. Trots min patients medvetna önskan om att förändras så mobiliserades hans försvar för att behålla den inre jämvikten.

Joseph utvecklade begreppet psykisk jämvikt i sitt arbete med de analysander hon tyckte var svåra att nå. Senare förstod hon att behovet av att hålla fast vid denna jämvikt egentligen gäller alla analysander. Det var det som kunde förväntas, att alla patienter reagerar på en insiktsfull tolkning med en attack, som ett försök att behålla den inre psykiska jämvikten och bjuda den ofrånkomliga ångesten motstånd.

Detta var ju inte något nytt, men Josephs bidrag är beskrivningen av det sammansatta system av försvar som den enskilde personen använder för att behålla sin inre balans. Om analytikern hela tiden nära följer vad som händer under timmen och på så sätt kan visa analysanden vad denne gör med tolkningen och med analytikern, då är psykisk förändring möjlig.

För oss var det en stor utmaning att försöka tänka i de här banorna men också mycket inspirerande. Att i varje stund försöka fånga vad som händer och samtidigt vara uppmärksam på överföringen och motöverföringen är krävande. Betty Joseph underströk ofta att inte bara vara uppmärksam på vad patienten säger, utan också vad patienten gör under timmen och på den egna motöverföringen. Genom att kunna visa dessa skiften kan patientens psykiska verklighet bli förstådd.

Psychic change

Joseph förstod att de som söker oss för psykoanalys och som har en stark önskan att bli mer integrerade, är omedvetet skräckslagna att riva upp den psy-

kiska balans de erövrat genom sina försvar. De har en väl utvecklat strategi för att undvika persekutorisk ångest eller mycket smärtsamma depressive känslor. Joseph jämförde dessa patienter med små barn, som steg för steg har utvecklat sin förmåga att känna omsorg och ansvar för den andre och för sina egna impulser och känslor. Vad som kan hjälpa dessa patienter till en långsiktig förändring, är att steg för steg genom överföringen komma ur deras låsta position, så att de inte reflexmässigt undviker smärta och ångest.

Det handlar ofta om människor som är kapabla till relationer men inte tillfredsställande sådana. Patienten kan söka vår hjälp för att bättre förstå sig själva, men snart förändras det behovet till en önskan att analytikern skall ta hand om deras ångest. Det är analytikern som ska ge dem förståelse. De vill bli förstådda, men inte förstå sig själva och förändras. Angående teknik i detta sammanhang sa hon ofta "Försök fånga upp stämningen i rummet. Förlora er inte i materialet, utan var uppmärksam på den stämning patienten tar med sig in i rummet". Hon menade, att förklarande tolkningar om varför patienten gör så eller så, ger näring till patientens försvar. Bara genom den direkta upplevelsen här och nu med analytikern, kan patienten få en äkta kontakt med vad som pågår i rummet. Och hon visade oss hur ofta både analytiker och patient försöker komma undan hettan i sessionen, för den väcker så mycket ångest och osäkerhet. Det är lättare att komma med en förklaring, kanske en omedveten önskan från analytikern att låta något passera utan att formuleras. "Låt överföringen drabba dig", sa hon ofta. "Luta dig tillbaka, slappna av och tänk. Visa sedan patienten vad som hände i rummet eller tala om vad du tror patienten vill att du ska säga eller känna."

Bara genom de omedelbara, intensiva och känslomässiga situationerna i sessionen, är det möjligt att få till ett genuint möte. Genom att utgå från det genuina mötet mellan analytiker och patient, kan analysanden få syn på vad hon eller han gör och förhoppningsvis förändra sitt beteende. Joseph betonade gång på gång "Var direkt, använd enkla ord, var uppriktig och rakt på sak. Beskriv för patienten vad som händer i rummet och visa vad hon gör med dig. Visa vad som sker mellan er två."

Känslomässig förståelse genom överföring och motöverföring

En del patienter uttrycker sin önskan att samarbeta och deras uppriktiga vilja att förändras, och det är som om en terapeutisk allians har upprättats. Ändå kan ingen förändring skönjas. Det är som om du inte når dem med dina tolkningar och du som analytiker inte kan ge dem en verklig känslomässig förstå-

else. Joseph fann att dessa patienter hade en split i sin personlighet, så att en del av patienten höll en distans till analytikern och det psykoanalytiska arbetet. Det kan vara svårt att upptäcka denna klyvning, eftersom en del av personligheten verkar samarbeta med analytikern, men en annan mycket mer behövande del hålls borta från analysen. Det är som om den avsplittade delen står bredvid och iakttar allt som händer, men hindrar all äkta kontakt med analytikern. Ibland är stora delar av jaget undanhållna analysen och istället uppstår en slags apati och trötthet, ofta kombinerad med en massiv projektiv identifikation. Målet då för analytikern, är att försöka få kontakt med patientens behov och ångest. Joseph menade, att det bästa sättet att nå patienten, var att fokusera på det sätt patienten kommunicerar och hur hon reagerar på tolkningarna. "Fokusera inte på innehållet i det hon säger, utan försök komma åt stämningen och sättet i kommunikationen och hur det påverkar dig".

Kliniska exempel

B: Den första patient jag presenterade för Joseph var just en sådan patient. Hon ville verkligen gå i analys och var mycket intellektuell och hade en ambition att bli författare. Hon kunde berätta om de mest komplexa, fantasirika drömmar i mer än tio minuter och varje gång jag försökte tolka något eller kommentera något, var det exakt det hon själv hade tänkt. Jag kände mig värdelös, jag hade inget att ge henne. Det var hennes strategi, att hålla borta sina behövande och sårbara delar av sin personlighet. Och på så sätt fick inte jag någon möjlighet att nå den del av henne som behövde en erfarenhet av att bli förstådd. Hon använde inte sina drömmar för att bättre förstå sig själv, utan för att glänsa och triumfera över mig. Hon kunde ofta säga efter en tolkning "Så du menar att jag inte vill se den delen av mig själv?" Det var som om hon samarbetade och ville förändras, och nu visade hon att hon hade förstått och gav exempel på hur hon hade förändrats. Ändå kändes inte kontakten genuin och äkta, jag kunde inte nå fram till min analysand. Jag blev också lätt intellektualiserande och gav kloka förklaringar till varför hon gjorde som hon gjorde.

Joseph menade, att jag inte nådde fram till analysandens behov att bli förstådd. Patienten fick förståelse genom förklaringar, vilket inte leder till någon förändring. I stället skulle jag försöka få kontakt med hennes observerande och lyssnande delar av personligheten. Dessa delar av jaget består av viktiga jagfunktioner som känslighet, observation, kritiskt och bedömande tänkande. Så länge dessa förmågor används för att hålla distans till mig, finns de inte heller tillgängliga för de sunda delarna av jaget. Joseph uppmuntrade

mig att tålmodigt vänta och stå ut med patientens kritik och undvika alla tolkningar om att hon projicerade sin ångest! Joseph menade att jag måste bättre uthärda och bära hennes projektioner. "Håll dig till det som händer i sessionen! Observera om en tolkning gör att ni får kontakt eller om den undviks! Var uppmärksam på om patienten visar en lättnad eller om ångesten stiger. Kom ihåg att ge direkta, enkla och omedelbara tolkningar om vad som händer mellan er två. Om du inte får kontakt med din patient, talar du mer till dig själv än din patient". Det här sättet att arbeta har hon beskrivit i: "On understanding and not understanding" (1983), där hon betonar att om en analys ska kunna bli användbar, måste den vara en upplevd erfarenhet i stället för att få förståelse genom förklaringar.

On the wing

A: Betty Joseph lär ha använt ett uttryck som att i motöverföringen fånga vad som passerar "on the wing". Vi har behållit engelskan då svenskan "fånga i flykten" blir betydligt mindre poetiskt. Det vi tror att hon menar ska jag försöka åskådliggöra med följande kliniska exempel, som nog Joseph skulle ha tyckt var alldeles för grovhugget, men som för mig förblivit väldigt lärorikt. En kvinnlig analysand i yngre medelåldern kommer in i rummet och tittar, som jag mycket kort hinner uppfatta, kritiskt granskande på mig för att sedan lägga sig ned på britsen och säga "I går när jag körde hem efter timmen så stängde jag av allt. Jag tog en paus från besvärliga tankar och mådde faktiskt ganska bra. Jag handlade och hämtade barnen och det var trevligt. Jag orkade inte tänka mer". Timmen gled snart över i ett välbekant missnöje med olika ämnen. Jag följde med i det manifesta materialet men hade ett kort ögonblick känt obehaget under hennes granskande blick. Josephs omedelbara kommentar var "Ja hon tittade granskande på dig, men stängde sedan av de otrevliga tankarna. Varför sa du inte det?"

För Joseph var det mycket viktigt att vara uppmärksam på minsta tanke eller reaktion hos oss själva, och det är också så jag förstår hennes ständiga uppmaning till oss att vara sanna och ärliga. "Ta tag i din motöverföring. Låt dig drabbas. Luta dig tillbaka, slappna av och reflektera!"

Transference: The Total Situation (1985)

Den här artikeln är den mest lästa och citerade av Josephs artiklar och det är en tröstande tanke, att hon som en "late developer" var 66 år när hon skrev

den. Här vidareutvecklar hon tankarna om hur viktigt det är att verkligen ta på allvar och uppmärksamma den stämning patienten skapar i sessionen. "Lyssna på stämningen", upprepade hon gång på gång. "Försök fånga tonen och kroppsspråket. Vad händer mellan er två redan från början av sessionen? Hur får hon dig att känna? På vilket sätt försöker hon att dra in dig i sitt försvarssystem? Hur kommunicerar hon sin inre värld, som byggts upp ända sedan barndomen innan hon hade ett språk?" Joseph menade, att patienten kommer med ett levande och ständigt föränderligt system av relationer, impulser, konflikter och försvar som utgör hennes inre, psykiska värld. Och det som patienten tar med sig till analysen kan bäst tolkas och förstås om vi fokuserar på vad som händer mellan patient och analytiker, hur patienten använder analytikern här och nu.

Tack

Som säkert framgått har Betty Joseph haft en stor betydelse för oss, både professionellt och personligen. Hon tyckte illa om att bli kallad en förebild, men vad annat kan man kalla någon som påverkat oss så mycket. Inte bara hennes nyfikenhet på människor och världen, utan också hennes fascination för psykoanalysen och hennes tilltro till det psykoanalytiska arbetet var stimulerande och ja, smittande! Hon förmedlade till oss sin känslighet för vad som hände i timmen och hur hon intensivt lyssnande inåt, på sina tankar och sin motöverföring. Ofta, ofta upprepade hon "att för att vara en bra analytiker så måste man ha ett sinne för sanning och alltid sträva efter den." Lika så betonade hon vikten av förmågan till stor rörlighet i tankarna och att kunna se saker ur flera synvinklar samtidigt. Hon brukade också lägga till "Ge inte upp hoppet! Det är ofrånkomligt att ni ibland är dåliga analytiker."

Under många år har Michael Feldman lett handledningseminarier i Stockholm. Både Feldman och Joseph har mycket klart och tydligt visat hur viktigt det är med handledning. Inte bara viktigt, utan helt nödvändigt i det psykoanalytiska arbetet. Vi riskerar alla att vårt omedvetna ibland blockerar vår förståelse av en patient eller gör att vi inte kan se klart på en process, eftersom vi oundgängligen blir så indragna. Vi vill verkligen tacka Betty Joseph för att hon blev en sådan förebild för oss. Hennes stora intresse för sitt arbete och sin outtröttliga vilja att visa analysanden vad som skedde inom honom och i relationen med analytikern. Hennes förmåga att därför kunna säga till en av sina analysander "Jag tror att du vill döda mig" med en varm intresserad röst som om hon nästan lagt till ett "dear".

Vi vill avsluta med att berätta om Betty Josephs aldrig svikande hopp för psykoanalysen. När hon i en intervju fick frågan om vad hon tänkte om den döende psykoanalysen, svarade Joseph att hon inte förstod vad man menade. "Psykoanalys finns överallt. Den tas för given i böcker, filmer och i vardagslivet. Psykoanalys är för djupt involverad i psykisk sanning för att kunna dö. Man kan inte förstöra psykoanalysen. Den är på ett sätt oförstörbar."

Referenser

- Feldman, M & E. B. Spillius (1989). General introduction to "Psychic Equilibrium and Psychic Change: Selected Papers of Betty Joseph", i Joseph (1989).
- Joseph, B. (1975). The patient who is difficult to reach. I Joseph (1989)
- Joseph, B. (1983). On understanding and not understanding. I Joseph (1989)
- Joseph, B. (1985). Transference: the total situation. I Joseph (1989)
- Joseph, B. (1989) *Psychic Equilibrium and Psychic Change: Selected Papers of Betty Joseph*, (red. M. Feldman and E. B. Spillius) London: Tavistock/Routledge.

Den nämnda filmen och intervjuer med Betty Joseph kan sökas på Melanie Klein Trust hemsida: melanie-klein-trust.org.uk

Summary

After a short introduction of the British psychoanalyst and supervisor Betty Joseph follows a presentation of her very direct way of supervising two inexperienced psychoanalysts. The paper illustrates how she focused on the moment-to-moment action in the sessions. She was not interested to hear about the patient's history, but rather to jump directly into the session and see how it all could be seen in the interactions between psychoanalyst and analysand. In a lively way with humour and friendliness, though at times rather harshly, the two psychoanalysts were introduced and guided to the more Kleinian way of working, with close attention to the shifts in the session and to their own countertransference.

Key words: Betty Joseph, countertransference, moment-to-moment, psychic change, psychic equilibrium, transference.